

Все поруч

Іван Малкович

(Цикл)

1.

Все ясне, і тонке, й незабутнє, як листячко шкіри
на скронях твоїх; хоч під листям — ти вже, як дитина,
розлюбила мене — і тому я хотів би до тих говорити,
які люблять завжди, і живі ще, і ждуть моїх слів
ще із часу меланки, із часу найлегших снігів,
коли під подушки прилітали найкращі дарунки,
а меланка нам скаржилась, що на камені, миючи ноги,
тоненький фартух замочила: тепер його сушить
снігами й дзвінками, якими чорти вперезались;
та ми, діти, боялись чортів, хоча вила у них
дерев'яні, а зуби — з квасолі в позлітці;
але ми припадали до скла й зазирали,
як циган ведмедя веде на ланцу, і не знали — чому
тато з мамою сумно так збоку стояли й дивились
на нас ізнадвору;
а позаду меланки йшла смерть, вся у марлю обвита,
і коса на плечі — дерев'яна: ми найбільше любили її,
бо впізнали крізь марлю сусіда, в якого руки не було...
І меланка тоді стала дуже проситись до хати,
та я в страсі розплакався,
а дідько яблуко чомусь поклав на вікно,—
і я раптом побачив себе у великому місті,
де ніхто не боїться меланки — ніхто-не-боїться:
я всі двері втворив, але навіть
дзвінки не прийшли.

2.

Як я чорта боявся, коли мене посилали під вечір
набрати картоплі в пивниці: підставляв патишок,
або камінь — щоб двері не зачинялись, і руками двома
щонайбільшу картоплю хапав, аби швидше набрати відро
(хоч і сварений буду, бо треба тимчасом — дрібнішу),—

і тікав, і ступав у миски, там, де квапилися холодці
(до весілля? до поминок?.. хтОзна?..)
А ще — бачу як зараз: дідो сидить в глибині
при відчинених дверях, картоплю нарізує до садіння
і співає про сербина, який по зарінку ходить.

3.

Риба, яка проти річки протяжно пливе,
уповільнює воду, завертає її, відсуває —
і за тим ось корчем — вже початок мого дитинства:
час, коли я насилу впросив свого тата
серед ночі йти рибу ловити на світло,—
отоді ж то я кладки в чотири заходи не перейшов,
бо навпроти — незримий — не давав мені хтось перейти
та ще й татовим голосом застерігав "не оглянься";
і ось, озирнувшись, злякався я сплеску неяркого,
злякався підземного зблиску татових віч,
але я все ж припав, я закутався в татові руки —
чужим холоднуло,—
а сак — непритомний, як рот впійманої форелі,
за рікою слухняно подався;
і тоді — вся та риба, яку ми не вміли зловити,
припливла, оточила нас колом ясним,
але ми в темноті навіть не здогадались про це.

4.

...і мама тоді мені голову лугом змила —
та в ту ж ніч почалася зима — і мене не збудили,
щоб опівночі я перед місяцем став на розмову;
але я не заснав: місяць снігом мене накривав,
і добігти до хати я мав
так, щоб сніг той легкий на мені не розтанув,
і торкнутись до мами, щоб вічно була молода:
І я біг — повертався — і біг
цілий рік, цілий рік, цілу ніч:
сніг все танув і танув чомусь —
не встигав я й ступити за пороги,
а коли таки врешті добіг і торкнутися встиг —
повернулася мама в мій бік у тоненькій накидці зі снігу

і долонею
очі мені
затулила.